

Plenum

Torsdag 1.7.2021 kl. 9.59—17.00

5.4. Muntlig fråga om myndighetssamarbetet vid hanteringen av coronasituationen (Peter Östman kd)

Muntligt spörsmål MFT 139/2021 rd

Muntlig frågestund

Talman Anu Vehviläinen: Till följande ledamot Östman.

Debatt

16.45 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Koronatilanne Suomessa oli vielä kaksi viikkoa sitten hyvällä mallilla, rokotukset etenivät ja tartuntatapaukset laskivat. Tällä viikolla tilanne on selkeästi pahentunut ja tartuntamäärät ovat lähteneet rajuun kasvuun. Erityisesti Pietarissa olleilla kisaturisteilla on havaittu merkittävästi tartuntoja, ja sitä kautta tartuntaketjut ovat levinneet. Erityistä ihmetystä tässä tilanteessa on aiheuttanut se, ettei Suomella ollut minkäänlaista suunnitelmaa rajan ylittävien ihmisten testaamisesta ja Venäjältä palanneet päästettiin maahan ilman testausta ja ohjeistusta. Viranomaisten yhteistyö petti, ja rajavartijat eivät saaneet tarvittavaa ohjeistusta. Miksi hallitus ei ollut varautunut tilanteeseen? Ja miksei vielääkään viranomaisten yhteistyö suju koronatilanteen hallitsemiseksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on vanha sanonta, että hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Yhdyn tähän samaan logiikkaan, joka eduskunnassakin varmasti kaikilla on. Olemme kaikki samaa mieltä siitä, että jotta Suomi voidaan pitää auki, meidän pitää myöskin pitää virus kontrollissa rajoilla. Keinoista ollaankin sitten jo hieman eri mieltä.

Itse olen lähtenyt siitä, että tiukka rajakontrolli tuo meille parhaimman tuloksen, ja tältä osin nämä arviolta neljä ja puolituhatta turistia, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] jotka Venäjällä kävivät, saivat kyllä varmasti — niin kuin kaikki suomalaiset — riskianalyysin siitä, kuinka turvallinen tällainen reissu olisi. Minusta ei kannata lähteä syyllistämään heitä, jotka onnistuivat käymään tällä reissulla terveysturvallisesti. Monet Huuhkajien kannattajat pystyivät siihen, ja tämä oli ainutlaatuinen elämys, joka käytiin siellä kokemassa, vaikka sitä eivät terveysviranomaiset suositelleetkaan. Kyllä he onnistuivat, aika merkittävä osa, käymään tällä reissulla terveysturvallisesti, ja sitä minusta ei kannata vähätellä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Mutta kaikkien osalta ei ole ollut mahdollisuutta tähän. [Puhemies koputtaa — Ilkka Kanerva: Ei sitä kysytty! — Perussuoma-

Punkt i protokollet PR 87/2021 rd

laisten ryhmästä: Vastaus!] 386 tartuntaa, ja tämä kertoo jo siitä, [Puhemies: Aika!] että on otettava rajaturvallisuustoimet tosissaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäksymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ja edustaja Östman.

16.48 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onnettomuustutkintakeskus julkaisi eilen raportin koronatilanteen hoidosta. Raportti on hyvin kriittinen hallituksen toiminnalle. OTKES toteaa muun muassa, että hallituksen koronajohtamisessa oli epäselvyyksiä ja poikkeihallinnollisuus jäi puutteelliseksi ja että valtion kriisinjohtajamalli ei ollut toimiva ja niin sisäistetty, että sitä olisi saatu noudatettua. OTKES suosittelee useita toimenpiteitä, joiden avulla parannettaisiin kriisinjohtamismallia ja turvattiin tiedonvälitys.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö esitti niin sanotun koronanyrkin perustamista jo viime vuoden keväällä, mutta hallitus ei tähän esitykseen ole vielä kukaan tarttunut. Mihin toimin hallitus aikoo ryhtyä Onnettomuustutkintakeskuksen esitysten pohjalta, ja aikooko hallitus vihdoinkin laittaa kriisinjohtajamallin kuntoon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson.

16.49 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä, että edustaja Östman kysyi tästä hyvin merkittävästä ja tärkeästä selvityksestä, jonka Onnettomuustutkintakeskus luovutti eilen hallitukselle. Pääministerin ollessa estynyt sain ottaa sen vastaan, [Perussuomalaisten ryhmästä: Vastaus!] ja varmasti tulee olemaan nyt niin, että jokainen ministeri hallituksessa käy tämän lävitse.

Haluan kuitenkin todeta, että Onnettomuustutkintakeskuksen johtava tutkija Kai Valonen totesi myös, että suuri kuva on se, että hallitus on tässä pärjännyt hyvin, mutta on näitä kohtia, joissa on parantamisen varaa. Sen takia on erittäin hyvä, että nyt käydään laajaa keskustelua siitä, miten tätä johtamista voidaan vielä tästä parantaa, käydään laajaa keskustelua myös siitä, miten valmiuslakia päivitetään. Se työ on jo alkanut oikeusministeriössä, ja minulla on tarkoituksena, että me syksyllä pystymme myös parlamentaarisesti käymään lävitse sitä, miten me edetään, koska se on asia, joka koskettaa meitä kaikkia [Puhemies koputtaa] riippumatta siitä, olemmeko hallituksessa vai oppositiossa. [Puhemies koputtaa]

Elikkä äärimmäisen tärkeä tutkimus, [Puhemies: Aika!] ja siitä otetaan oppia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

16.50 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä keskusteltiin tällä viikolla uudesta rajaturvallisuutta varmistavasta — siis rajaturvallisuutta koronalta varmistavasta — laista. Nyt käsittääkseni hallitus keskustele siitä, millä tavalla mistäkin maista Suomeen voi tulla ja millä perusteilla, sillä tämän valtioneuvosto jatkossakin määrittelee eli sen, millä perusteella Suomeen saa tulla. Sen jälkeen, kun tänne saa tulla, tämä laki määrittelee sen, millä tavalla esimerkiksi testejä tai koronatodistuksia rajoilla katsotaan.

Punkt i protokollet PR 87/2021 rd

Eilen täällä pohdimme ääneen sitä, että kun perustuslaki tällä hetkellä ei käsittääksemme mahdollista sellaista mallia, jossa todistus katsottaisiin jo ennakolta siinä lähtömaassa, jolloin varmistettaisiin se terveenä matkustaminen — näin ymmärsimme ministeri Kiurun kertoneen täällä aiemmin — niin voisiko sellainen malli olla mahdollinen, jossa tämä ikään kuin fyysinen tarkastus tapahtuisi siellä ulkomailla mutta sähköisten välineiden avulla se varsinainen viranomaistyö tehtäisiin täällä kotimaassa. Jos tällainen malli olisi mahdollinen, [Puhemies koputtaa] voitaisiinko tästä tilata selvitys ja ottaa tämä [Puhemies koputtaa] mahdollisesti syksyllä käyttöön?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Multalan kysymys on aivan olennainen. Olen itsekkin sitä mieltä, että meidän pitäisi pystyä tätä digitalisoimaan mutta myöskin tämä varsinainen tarkastustyö siirtämään jo lähtömaahan, ja sitä ollaan yritetty moneen kertaan. Nämä perusoikeudelliset ja perustuslailliset euroraamit ovat olleet kuitenkin sellaisia, että onni ei ole ollut tällä hetkellä vielä myötämme. Mutta myös tämän ehdotuksen, mitä esititte, tällaisen vaihtoehdon, voin vielä ottaa käsittelyyn. Meidän haasteenamme on se, että mitä useampi tulee maista, joista tuleville tätä tuloarviota joudutaan tekemään siellä rajalla, niin sitä enemmän se vaatii ihmisiä. Tässä digitalisointi on aivan olennaista, ja koronatodistusten myötä EU antaa meille mahdollisuuden siihen, että tämä voidaan täysin digitalisoida. Haasteemme on nyt se, että voi olla, että näillä eduskunnan lisämuutoksilla joudumme tilanteeseen, jossa tämä työvaltainen osuus entisestään lisääntyy, koska oikeasuhtaisuus edellyttää tietysti sitä, että ihmisille tehdään [Puhemies koputtaa] oikeat toimet täällä, ja siksi pitää [Puhemies koputtaa] kysyä.

Frågan slutbehandlad.